

INFORMACJA POKONTROLNA

FENX.01.01-IP.01-0003/23-003-INF

Informacje wstępne

— Informacje o projekcie —

Numer kontroli:	FENX.01.01-IP.01-0003/23-003
Numer projektu:	FENX.01.01-IP.01-0003/23
Tytuł projektu:	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (wraz z instalacją OZE) – budynki wielorodzinne

— Dane beneficjenta —

Identyfikator beneficjenta:	5220018559
Nazwa beneficjenta:	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Adres beneficjenta:	Warszawa 02-673, Konstruktorska 3a

— Informacje o kontroli —

Tryb kontroli:	Planowa
Typ kontroli:	Na miejscu
Rodzaj kontroli:	Kontrola instrumentów finansowych, W trakcie realizacji projektu
Zespół kontrolujący:	Marta Poznańska-Garczyńska, Marta Januszewska, Aleksander Wejman
Zastosowana lista sprawdzająca:	Lista sprawdzająca do kontroli umowy o finansowaniu w ramach IIF v.1
Planowany termin kontroli:	2025-09-29 - 2025-11-14
Data rozpoczęcia kontroli:	2025-09-29
Podmiot kontrolujący:	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Podmioty kontrolowane:	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - NIP: 5220018559
Miejsca przeprowadzenia kontroli:	ul. Konstruktorska 3a, 02-673 Warszawa; ul. Pańska 97, 00-834 Warszawa
Kontrolowane zamówienia:	Brak kontrolowanych zamówień

Numery kontrolowanych WoP: FENX.01.01-IP.01-0003/23-001-02, FENX.01.01-IP.01-0003/23-002-02, FENX.01.01-IP.01-0003/23-003-02, FENX.01.01-IP.01-0003/23-004-01

1. Wykaz skrótów

1. Beneficjent/NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
2. FEnIKS - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
3. Nabór – Nabór wniosków o dofinansowanie w trybie konkurencyjnym przedsięwzięć w ramach programu priorytetowego Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Część 3) Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (wraz z instalacją OZE) – budynki wielorodzinne, prowadzony w terminie 21.08.2024 r. – 12.12.2024 r.
4. Rozporządzenie nr 2021/1060 - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.
5. UoF - Umowa o finansowaniu projektu nr FENX.01.01-IP.01-0003/23-00 z 2.08.2024 r.

2. Podstawa prawna

1. art. 24 ust. 2 pkt 2 b oraz art. 25 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027;
2. Rozdział VI Wytycznych dotyczących kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021-2027;
3. pkt 11 Kontroli Instrumentów Finansowych, Rozdziału II Zaleceń w zakresie kontroli i nieprawidłowości w ramach Programu FEnIKS 2021-2027;
4. § 16 umowy o finansowaniu projektu nr FENX.01.01-IP.01-0003/23-00 z 2.08.2024 r.

3. Cel kontroli

Ocena zgodności realizacji projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (wraz z instalacją OZE) - budynki wielorodzinne” z umową o finansowaniu projektu nr FENX.01.01-IP.01-0003/23-00 z 02.08.2024 r.

4. Przedmiot kontroli

Zgodność działań związanych z udzielaniem wsparcia ostatecznym odbiorcom z umową o finansowaniu nr FENX.01.01-IP.01-0003/23-00.

5. Ustalenia i zalecenia pokontrolne

Ustalenie nr 1.1 Instrumenty finansowe

Wnioski o dofinansowanie w ramach Naboru były rozpatrywane ze znacznym opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w dokumentacji konkursowej.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

Na podstawie analizy kontrolowanej próby wniosków o dofinansowanie (IF/0051/2024; IF/0064/2024; IF/075/2024; IF/0114/2024; IF/0136/2024; IF/0142/2024; IF/0147/2024) stwierdzono, że okres od złożenia pierwszej wersji wniosku do podjęcia czynności oceniających wynosił od 4 do 5 miesięcy.

Zgodnie z regulaminem konkursu na czynności oceniające przewidziano następujące terminy:

1. Rejestracja wniosku - do 3 dni od zakończenia naboru.
2. Etap pierwszy oceny wg kryteriów horyzontalnych obligatoryjnych - do 7 dni od daty rejestracji.
3. Etap drugi oceny wg kryteriów obligatoryjnych i rankingujących - do 17 dni od zakończenia Etapu pierwszego.

Czynności oceniające na Etapie pierwszym rozpoczęto dopiero po upływie 4-5 miesięcy od daty rejestracji/wpływu wniosku.

Na dzień kontroli Etap drugi oceny wniosków nadal nie został zakończony, co oznacza dalsze przekroczenie terminów określonych w regulaminie.

W wyjaśnieniach przekazanych przez Beneficjenta wskazano, że wydłużony czas oceny wynikał z ograniczeń kadrowych NFOŚiGW w związku z dużą liczbą równolegle realizowanych programów. Wyjaśnienia Beneficjenta zostały przyjęte, jednak nie zmieniają ustaleń dotyczących stwierdzonych opóźnień.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 1.1: Należy niezwłocznie zakończyć etap drugi oceny wniosków.

Rekomendacje na potrzeby przyszłych konkursów/naborów związanych z realizowanym projektem:

Zapewnienie terminowości oceny wniosków:

Należy zapewnić odpowiednie mechanizmy zarządcze, w tym organizacyjne i kadrowe, umożliwiające terminową ocenę wniosków. Rekomenduje się bieżące monitorowanie obciążenia pracą zespołów oceniających i w razie ryzyka opóźnień – niezwłoczne wprowadzanie działań korygujących.

Aktualizacja regulaminu lub procedur w przypadku powtarzających się opóźnień:

Analiza adekwatności terminów oceny wynikających z regulaminu naboru oraz ewentualne wprowadzenie zmian w regulaminie, umożliwiających terminową realizację zadań. Jednocześnie w przypadku powstających opóźnień należy informować wnioskodawców o planowanym terminie załatwienia sprawy.

Ustalenie nr 1.2 Instrumenty finansowe

Brak rozpatrzenia dwóch odwołań z pierwszego etapu oceny.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

W trakcie weryfikacji wniosków o dofinansowanie nie rozpatrzono dwóch odwołań od pierwszego etapu oceny. Beneficjent wyjaśnił, że odwołania od oceny formalnej dla wniosków IF 121/24 oraz IF 124/24 wpłynęły w terminie, ale nie zostały rozpatrzone z powodu prac nad wewnętrznymi procedurami w zakresie rozpatrywania odwołań, intensywnej oceny wniosków i kontraktacją środków w innych naborach, reorganizacji jednostki oraz zmiany siedziby NFOŚiGW. Beneficjent poinformował, że niezwłocznie rozpatrzy złożone odwołania i poinformuje wszystkich zainteresowanych o wynikach ponownej oceny.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 1.2:**Zalecenie 1.2.1**

Należy niezwłocznie zakończyć proces odwołań dla wniosków IF 121/24 oraz IF 124/24.

Ustalenie nr 2.1 Nadużycia

Brak analizy ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

Beneficjent nie zrealizował obowiązku wynikającego z §3 ust. 9 i §3 ust. 10 UoF, polegającego na przeprowadzeniu analizy ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu oraz jej udokumentowaniu, a także na wykonywaniu corocznych przeglądów tej analizy. Brak tych działań zwiększa ryzyko wystąpienia nadużyć finansowych i naruszenia zasad należytego zarządzania środkami publicznymi.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 2.1:**Zalecenie 2.1.1**

Należy niezwłocznie przeprowadzić analizę ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu, zgodnie z §3 ust. 9 Umowy.

6. Podsumowanie kontroli

Działania związane z udzielaniem wsparcia ostatecznym odbiorcom wyłonionym w Naborze jest realizowany zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu nr 2021/1060 oraz z UoF (w szczególności z §7), m.in. w następujących obszarach:

1. Organizacja konkursów i naboru wniosków o dofinansowanie:

Proces Naboru został przeprowadzony zgodnie z procedurami określonymi w podręczniku NFOŚiGW. Nabór ogłoszono w sierpniu 2024 r., a kompletna dokumentacja, obejmująca m.in. regulamin, wzory formularzy oraz instrukcje dla wnioskodawców została udostępniona na stronie internetowej NFOŚiGW: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/86-3-wspolfinansowanie-projektow-realizowanych-w-ramach-programu-fundusze-europejskie-na-infrastrukture-klimat-srodowisko-2021-2027-feniks->

[czesc-3-poprawa-efektywnosci-energetycznej-w-budynkach-mieszkalnych-wraz-z-instalacja-oze--budynki-wielorodzinne.](#)

Regulamin Naboru został opracowany w oparciu o wyniki analizy ex-ante, z uwzględnieniem struktury wsparcia w formie instrumentu finansowego z komponentem dotacyjnym. Określono w nim szczegółowe kryteria oceny projektów, zasady przejrzystości, równego traktowania oraz mechanizmy zapewniające niedyskryminację i dostępność dla osób z różnymi potrzebami.

Proces aplikacyjny przewidywał możliwość składania wniosków wyłącznie w formie elektronicznej, co zwiększyło efektywność i ograniczyło ryzyko błędów formalnych. Wnioskodawcy mieli możliwość uzupełniania braków w dokumentacji w wyznaczonych terminach, a także skorzystania z procedury odwoławczej w przypadku negatywnej oceny wniosku.

Kryteria wyboru projektów były zgodne z zasadami niedyskryminacji, dostępności oraz celami programu FENIKS. Dokumentacja informacyjno-promocyjna spełniała wymogi programu, w tym dotyczące oznakowania i komunikacji z beneficjentami.

Nabór został zakończony w grudniu 2024 r.

2. Ocena i weryfikacja wniosków o dofinansowanie:

Ocena wniosków o dofinansowanie odbywała się w dwóch etapach: **Pierwszy etap** obejmował weryfikację formalną i kwalifikacyjną, polegającą na sprawdzeniu kompletności dokumentacji, poprawności danych oraz spełnienia podstawowych warunków udziału w programie. **Drugi etap** dotyczy analizy zgodności projektów z kryteriami obligatoryjnymi i rankingującymi. To pozwoli na ustalenie listy rankingowej projektów, biorąc pod uwagę ich jakość i zgodność z celami programu. Na dzień wszczęcia kontroli prowadzony był drugi etap oceny, po którym nastąpić ma zawarcie umów inwestycyjnych z ostatecznymi odbiorcami.

Weryfikacja obejmuje m.in. sprawdzenie zgodności z zasadą unikania podwójnego finansowania przy wykorzystaniu systemu SKANER, analizę ryzyk związanych z realizacją projektów oraz ocenę zgodności z celami programu FENIKS i założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Proces oceny jest prowadzony zgodnie z zatwierdzonymi procedurami, co zapewnia równe traktowanie wnioskodawców, przejrzystość działań oraz zgodność z zasadami niedyskryminacji. W przypadku weryfikacji wniosków stwierdzono przekroczenia terminów, co opisano w ustaleniu nr 1.1.

3. Podpisywanie umów z ostatecznymi odbiorcami:

Na dzień wszczęcia kontroli umowy inwestycyjne z ostatecznymi odbiorcami nie zostały jeszcze zawarte.

Wzory umów opublikowane na stronie internetowej NFOŚiGW zawierają zobowiązania odbiorców, w tym:

- a) przeciwdziałanie nadużyciom finansowym i korupcji,
- b) obowiązek informowania o wszelkich postępowaniach administracyjnych lub sądowych mogących mieć wpływ na realizację projektu,
- c) przestrzeganie zasad unikania podwójnego finansowania,
- d) realizację obowiązków informacyjno-promocyjnych zgodnie z wytycznymi programu.

Umowy przewidują również mechanizmy kontroli realizacji projektów, sankcje za stwierdzone nieprawidłowości oraz zasady dotyczące ochrony sygnalistów, co jest zgodne z aktualnymi standardami transparentności i należytego zarządzania środkami publicznymi.

Zawarcie umów będzie możliwe dopiero po zakończeniu procesu oceny wniosków o dofinansowanie.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze.

W aplikacji SKANER zweryfikowano m.in. dane dotyczące NFOŚiGW, zarządu NFOŚiGW, wnioskodawców oraz osób odpowiedzialnych za sprawdzanie i weryfikację wniosków o dofinansowanie (na próbie). Nie wykryto powiązań osobowych, kapitałowych ani innych ryzyk mogących mieć wpływ na bezstronność realizacji projektu.

7. Podsumowanie ustaleń finansowych

Nie dotyczy.

8. Pouczenia końcowe

Kierownikowi podmiotu kontrolowanego lub osobie przez niego upoważnionej przysługuje prawo do zgłoszenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji pokontrolnej, umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do tej informacji. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń należy w ciągu 14 dni od dnia otrzymania Informacji pokontrolnej poinformować Instytucję kontrolującą o sposobie realizacji zaleceń.

9. Załączniki

Brak załączników.